OMGEVINGSVISIE

GEMEENTE MOOK EN MIDDELAAR

BEELDVERSLAG VAN DE PARTICIPATIE

29 augustus 2024

OMGEVINGSVISIE
MOOK EN MIDDELAAR

Gemeente Mook en Middelaar

HOE ZIET JOUW TOEKOMST
IN MOOK EN MIDDELAAR ER UIT?
PRAAT MEE!
Denk mee over voldoende woningen en andere belangrijke onderwerpen via
www.omgevingsvisiemookenmiddelaar.nl

Beeldverslag van de participatie

Op weg naar de Omgevingsvisie voor de gemeente Mook en Middelaar

In gesprek met de omgeving

Het opstellen van de Omgevingsvisie voor Mook en Middelaar vraagt om betrokkenheid van bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden. Want alleen als inwoners, ondernemers, lokale gebiedspartijen, belangenorganisaties, mede-overheden (zoals buurgemeenten, waterschap en provincie) en sleutelfiguren uit de gemeenschap actief meedenken en meedoen tijdens het planproces, ontstaat een breed gedragen visie met uitvoeringskracht. Zij worden daarom betrokken bij de totstandkoming van de Omgevingsvisie. Hiervoor organiseerden we in de eerste maanden van 2024 een participatieronde met de omgeving.

Tijdens deze participatieronde (in de periode vanaf half januari tot half maart 2024) haalden we bij inwoners, ondernemers en stakeholders op welke boodschap zij wilden meegeven voor de toekomstige inrichting van de fysieke leefomgeving in de gemeente Mook en Middelaar. Om zo breed mogelijk informatie op te halen, deden we dit door middel van een online vragenlijst, twee bijeenkomsten met stakeholders en lokale belangengroepen, twee bewonersavonden (zowel fysiek als online) en gesprekken met jongeren.

Inwonersconsultatie

Als aftrap van de participatieronde konden alle inwoners van de gemeente Mook en Middelaar via de website www.omgevingsvisiemookenmiddelaar.nl een online vragenlijst invullen. In totaal is deze vragenlijst door 587 personen ingevuld. De resultaten van de inwonersconsultatie en alle antwoorden op de vragen uit de enquête zijn door bureau Citisens gebundeld en geanalyseerd. Hiervan is een onderzoeksrapport opgesteld, dat als separate bijlage bij dit beeldverslag is opgenomen. De belangrijkste resultaten zijn samengevat in die rapportage en verbeeld met een infographic.

Stakeholdersbijeenkomst

Op 5 maart 2024 organiseerden wij op de gemeentewerf in Mook twee bijeenkomsten voor de stakeholders. Meer dan 30 belangenorganisaties, mede-overheden en andere betrokken gebiedspartijen uit de gemeente en regio waren vertegenwoordigd. Er was zowel een sessies in de middag als in avond. Het verslag van deze bijeenkomsten is opgenomen in deze rapportage. Een overzicht van alle deelnemers is opgenomen in bijlage 1.

Bewonersavonden

Op 7 en 13 maart 2024 organiseerden wij (fysieke en online) gesprekken met de inwoners van de gemeente. In totaal hebben 25 personen deelgenomen aan de fysieke bijeenkomst op de gemeentewerf in Mook en 9 personen aan de online bewonersavond. Met hen voerden we inspirerende en enthousiaste (video)gesprekken in verschillende groepjes. De verslagen van deze gesprekken zijn gebundeld in dit rapport.

Gesprekken met jongeren

We vinden het belangrijk om van jongeren te horen hoe zij aankijken tegen de toekomst van hun gemeente. Juist omdat zij er mogelijk nog vele jaren zullen wonen. We hebben daarom extra aandacht gegeven aan de jongerendoelgroep door met hen in gesprek te gaan. We spraken met jonge sportievelingen bij de sportvereniging Eendracht ‘30 in Mook. Een weergave van die gesprekken is opgenomen in deze rapportage.

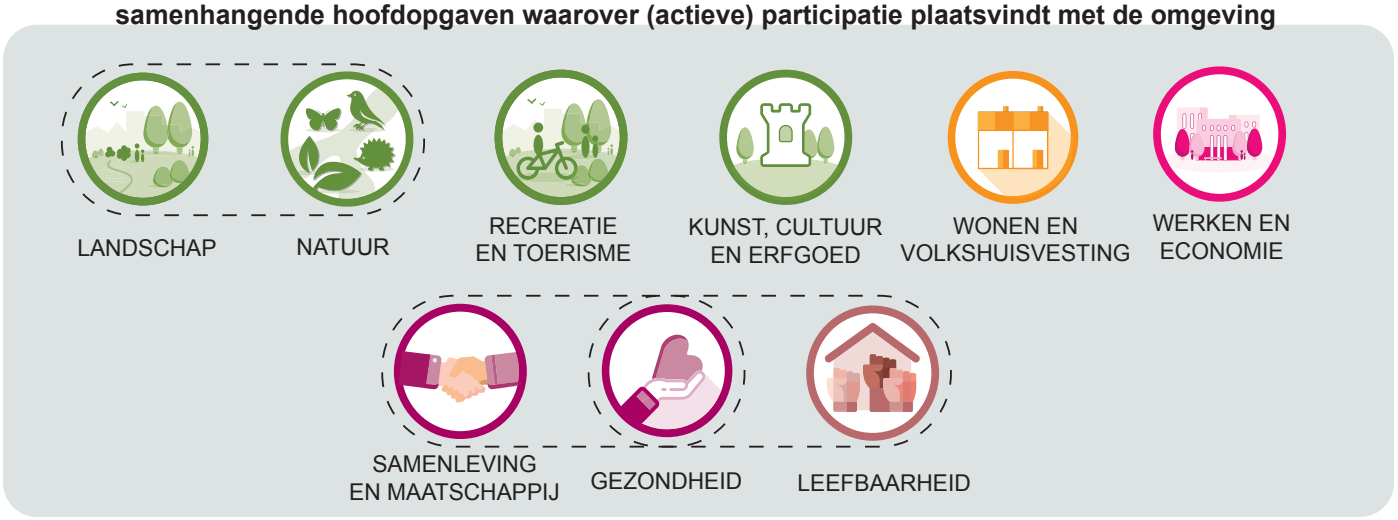
Aanvullingen

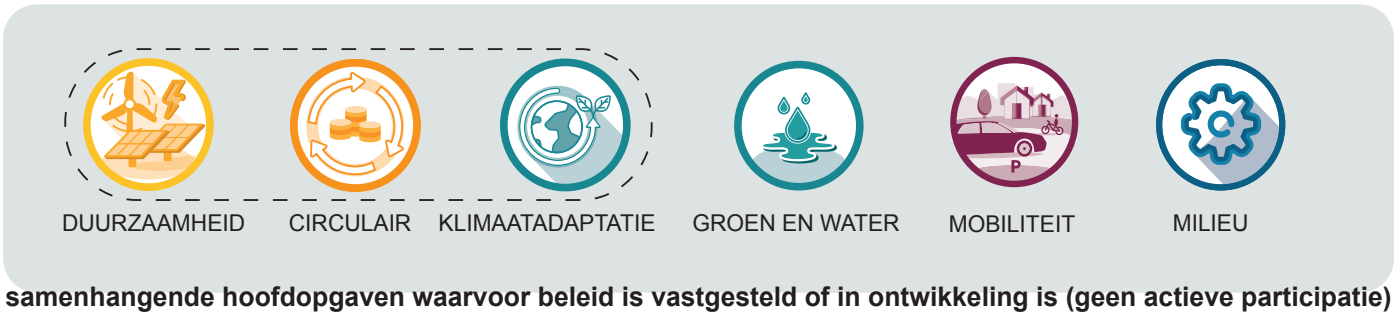
Met een aantal stakeholders en ketenpartners, die op 5 maart verhinderd waren, heeft na afloop van de participatieronde nog aanvullend overleg plaatsgevonden, zodat ook zij inbreng konden leveren voor de Omgevingsvisie. Dit betreft een videogesprek met Destion (woningcorporatie) en schriftelijke input van Enexis Netbeheer en het bedrijf Peutz B.V. uit Molenhoek. Hun inbreng is aan deze versie van het beeldverslag toegevoegd (zie bijlage 2). Daarnaast heeft op 3 juli 2024 een terugkoppeling plaatsgevonden van de concept visie op hoofdlijnen. Ook daarvan is een beknopt verslag opgesteld, dat eveneens als bijlage is toegevoegd (zie bijlage 3).

Gespreksonderwerpen

In fase 1 van de Omgevingsvisie (Uitgangspuntennotitie) is vastgelegd over welke thema's en onderwerpen we actief gaan participeren met de omgeving: wonen en volkshuisvesting, werken en economie, landschap en natuur, recreatie en toerisme, kunst, cultuur en erfgoed, leefbaarheid en gezondheid, samenleving en maatschappij. Voor een aantal onderwerpen is recent al beleid vastgesteld, of in ontwikkeling. Hierover gaan we niet (nogmaals) in gesprek. Dat geldt o.a. voor de thema's mobiliteit, milieu, water, klimaat en duurzaamheid.

samenhangende hoofdopgaven waarover (actieve) participatie plaatsvindt met de omgeving

samenhangende hoofdopgaven waarvoor beleid is vastgesteld of in ontwikkeling is (geen actieve participatie)

Vervolgstappen

In dit rapport wordt verslag gedaan van de participatieronde met inwoners, ondernemers en stakeholders. Alle door hen genoemde inbreng voor de Omgevingsvisie is hierin verzameld. In dit beeldverslag wordt geen afweging gemaakt tussen alle opgehaalde informatie vanuit de participatie. Ook worden er nu nog geen conclusies getrokken. Dat betekent dat de in dit verslag opgenomen punten niet altijd op elkaar aan hoeven te sluiten, en soms zelfs in tegenspraak met elkaar kunnen zijn. Keuzes worden in deze fase van de Omgevingsvisie nog niet gemaakt. Dat doen we in de volgende stap, de 'visie op hoofdlijnen'.

De uitkomsten van de participatie zijn op 11 april 2024 gedeeld met de gemeenteraad (RIA). Daarna stellen we de 'visie op hoofdlijnen' op. In dat visiedocument schetsen we voor alle onderwerpen de gewenste ontwikkelrichting voor de (verre) toekomst van Mook en Middelaar. Hierbij maken we in eerste instantie gebruik van het bestaande beleid van de gemeente. Waar nodig vullen we dit bestaande beleid aan met nieuwe beleidskeuzes. Bij het schetsen van de ontwikkelrichting wordt de opbrengst gebruikt die vanuit de participatie is opgehaald en in dit beeldverslag is vastgelegd.

In de 'visie op hoofdlijnen' wordt een eerste aanzet gegeven voor de wijze van samenwerking tussen de gemeente en de inwoners van de gemeente bij de verdere uitvoering van de visie. Dan gaan we dieper in op de rol die de gemeente daarbij speelt en welke rol er is weggelegd voor de stakeholders, burgers en andere initiatiefnemers in de gemeente. In de Ontwerp Omgevingsvisie wordt dit verder uitgewerkt.

Eind juni 2024 wordt de 'visie op hoofdlijnen' teruggekoppeld aan de inwoners en samenwerkingspartners van de gemeente. Hiervoor organiseren we dan opnieuw een moment met de omgeving.

Stakeholdersbijeenkomst (5 maart 2024)

Op 5 maart 2024 gingen we in de middag en avond in gesprek met vertegenwoordigers van in totaal circa 30 lokale verenigingen, belangenorganisaties, mede-overheden en andere betrokken stakeholders uit de gemeente en regio. Een overzicht van de deelnemers aan de stakeholdersbijeenkomst is opgenomen in de bijlage van dit beeldverslag. De inbreng van al deze partijen is hierna (per thema) samengevat.

Landschap en natuur

- Natuur is van groot belang voor de gemeente Mook en Middelaar.
- Bescherm de bestaande natuurgebieden in de gemeente.
- Behoud de huidige natuurwaarden en versterk de biodiversiteit in de NNN-gebieden.
- Natuur is kwetsbaar en staat onder druk door de hoge recreatiedruk.
- Om de natuurwaarden te beschermen en een rustige omgeving te behouden in de natuurgebieden is het noodzakelijk om de recreatie in goede banen te leiden.
- Recreatiedruk zorgvuldig reguleren door intensievere vormen van recreatie te concentreren op een beperkt aantal plekken (met name Plasmolen).
- Zet het recreatieve routenetwerk en het knooppunten-systeem strategisch in om recreanten in het buitengebied over alternatieve routes te leiden, waardoor kwetsbare natuurgebieden kunnen worden ontzien.
- Ga met de agrariërs in de gemeente in gesprek over het aanleggen van klompenpaden en boerenlandpaden over hun akkers en weilanden.
- Creëer een doorgaande struinroute langs de Maas, waardoor je langs de rivier kunt wandelen.
- Behoud het unieke Maasheggenlandschap als een 'levend' cultuurlandschap met agrarische functies en natuurwaarden.
- Houdt het agrarisch gebruik in het Maasheggenlandschap duurzaam in stand, maar biedt op beperkte schaal ook mogelijkheden voor verbreding en nevenactiviteiten op het platteland (zorgboerderijen, verkoop biologische streekproducten, wandelpaden, etc.).
- Als de huidige agrarische bedrijven in het Maasheggengebied stoppen, dan komt het landschap onder druk te staan. De gemeente zou pro-actief kunnen bijdragen aan behoud van het kleinschalige landschap door vrijkomende gronden van stoppende boerenbedrijven aan te kopen en partijen bij elkaar te brengen.
- Vee in de weilanden en kruidenrijke graslanden zijn belangrijk voor het karakteristieke landschapsbeeld van het Maasheggenlandschap. Hou dat beeld in stand.
- Geen aantasting van het waardevolle Maasheggenlandschap door grootschalige ontwikkelingen (klei- of zandwinning), energielandschappen of intensieve teelten.
- 'Water en bodem sturend' dient als leidraad voor toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen.
- Denk aan waterveiligheid, overstromingsgevoeligheid van de Maas en verdroging in natuurgebieden.
- Maak mensen bewust van de gevolgen van klimaatveranderingen, zoals het vaker voorkomen van natuurbranden en overstromingsgevaar. Wat kunnen mensen zelf doen, wat kan de gemeente doen, wat zijn de risico's, wat zijn ingrepen die gedaan kunnen worden om de impact te verkleinen?
- Denk na over (brand)veiligheid in natuurgebieden. Houd bijvoorbeeld rekening met open stukken binnen een bebost gebied en ruimtelijke reserveringen vanuit veiligheidsoogpunt.
- Plant meer diverse (loof)boomsoorten aan in de bossen, zodat een veerkrachtiger natuurgebied ontstaat.
- Er moet aandacht zijn voor voldoende ruimte voor waterberging en het tegengaan van verdroging in het landschap en de natuurgebieden.
- In de bebouwde kom de '3-30-300-vuistregel' aanhouden: 3 bomen zichtbaar vanuit elk huis (liefst bomen van behoorlijke omvang), op wijkniveau is minimaal 30% bladerdek aanwezig en elke woning staat maximaal 300 meter van het dichtstbijzijnde park of een groene ruimte waar je kunt recreëren.
- Zorg bij inbreidingslocaties in de kernen voor behoud van groene verbindingen vanuit de woonwijk met het buitengebied.
- Zorg voor voldoende robuuste groenstructuren tussen de kernen en hou deze duurzaam in stand.
- Bescherm de bomen. Daar wordt nu vaak makkelijk over gedaan. Bomen worden veel te snel weggehaald bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.

Recreatie en Toerisme

- Zorg voor een juiste balans (in ruimtegebruik) tussen recreatie en natuur. Er is een betere spreiding van recreatie nodig, zowel in tijd als in locaties) zodat de druk op kwetsbare natuurgebieden afneemt. Dit is o.a. te bereiken door een betere informatievoorziening en routenetwerken.
- Er is grote zorg over de recreatieve druk op natuurgebieden. Door het gebied voor recreatie groter te maken kan een deel van die druk worden weggenomen. Benut hiervoor bijvoorbeeld de uiterwaarden van de Maas en het Maasheggengebied, want ook die gebieden zijn aantrekkelijk voor recreatie.
- Behoud lange afstandspaden. Besteed aandacht aan de infrastructuur voor wandelaard. Kijk waar knooppunten moeten komen.
- Maak het buitengebied beter toegankelijk vanuit de kernen door ommetjes te realiseren.
- Zorg voor zo weinig mogelijk vervuiling in het landschap.
- Zorg voor zo weinig mogelijk kruisingen tussen fietsen/wandelen.

Kunst, Cultuur en Erfgoed

- De rijke geschiedenis van de gemeente dient beter onder de aandacht te worden gebracht en beter beleefbaar te worden gemaakt, bijvoorbeeld door het plaatsen van informatieborden.
- Maak ook gebruik van digitale technologieën zoals apps/QR-codes en podcasts om informatie te geven op bijzondere plekken langs wandel- en fietsroutes.
- Met name langs lange afstandspaden is het belangrijk om in informatie te voorzien.
- Er is veel meer aandacht nodig voor erfgoed. Mook en Middelaar heeft een interessante geschiedenis. Vertel dat verhaal. Een goed voorbeeld is de Archeo-route in Roermond.
- Breng het erfgoed beter voor het voetlicht. Het verhaal wordt op verschillende plekken wel verteld (vooral door particuliere initiatieven). Kan de gemeente hierin ondersteunen? Of inzichtelijk maken wat er allemaal wordt opgepakt?
- Heb voldoende aandacht voor het belang van cultuur in de gemeente.
- Neem waardevolle dorps- en landschapsgezichten op in de Omgevingsvisie.

Wonen en Volkshuisvesting

- Bouw voldoende woningen zodat toekomstige generaties in de gemeente kunnen blijven wonen. Richt je voornamelijk op senioren en starterswoningen, omdat daarmee doorstroming kan worden gestimuleerd.
- Bouw seniorenwoningen. De gemeente bestaat voor een groot gedeelte uit ouderen en vergrijst. Voor deze doelgroep bouwen we te weinig. Belangrijke eisen voor deze woningen zijn: gelijkvloers, genoeg ruimte en betaalbaar (koop of sociale huur).
- Er zijn te weinig woningen voor starters in de gemeente. Dat zorgt ervoor dat jongeren wegtrekken en er weinig jongeren worden aangetrokken. Er moeten dus meer betaalbare starterswoningen worden gebouwd. Daarnaast moet doorstroming worden gestimuleerd.
- Realiseer meer woningen voor kwetsbare doelgroepen (zorgwoningen, etc.). Zorg dat er voldoende afstand is tussen deze woningen en bedrijven en infrastructuur. Bij dit type woningen is het ook belangrijk dat het binnenklimaat in de woning als prettig wordt ervaren. Betrek architecten vroegtijdig bij het planproces.
- In De Bisselt zouden kleinschalige woningbouwontwikkelingen moeten worden toegestaan/gestimuleerd.
- Voeg mantelzorgwoningen toe in De Bisselt, ook op eigen terrein.
- Benut waar mogelijk kansen voor herontwikkeling en transformatie. Op dit moment wordt er weinig aandacht besteed aan herontwikkeling of transformatie van verouderde bebouwing. Daar liggen kansen.
- Vorm bestaande bebouwing om naar woningtypen die nu gewenst zijn. Richt je daarbij voornamelijk op huurwoningen.
- Woningsplitsing kan een interessante optie zijn voor ruime eengezinswoningen die te groot zijn voor ouderen, maar te duur voor jonge starters. Transformeer deze woningen naar beneden-bovenwoningen: de begane grond is dan geschikt voor ouderen (gelijkvloers) en daarboven (eerste verdieping en kap) kunnen wooneenheden worden gerealiseerd voor starters.
- Verduurzaming van de huidige bebouwing (woningen en bedrijfspanden) vormt een belangrijke opgave. Laat zien op welke manier ondernemers en inwoners hier zelf aan kunnen bijdragen.
- Industriegebieden, horen die nog wel thuis in onze gemeente? Bekijk de mogelijkheden voor transformatie naar wonen.
- Woningen ontwikkelen rondom het station.
- Om vergrijzing tegen te gaan zullen er juist voor jonge gezinnen woningen moeten worden gebouwd binnen de gemeente. Voor jonge gezinnen is het echter lastig om een geschikte woningen te vinden in de gemeente. Hierdoor vertrekken veel jonge gezinnen naar buurtgemeenten en neemt het aantal kinderen op de basisscholen in de gemeente af.
- In Middelaar is de vergrijzing een steeds groter probleem aan het worden. Probeer nieuwe instroom van bewoners te stimuleren door toekomstbestendig te bouwen.
- Gebruik de groene omgeving als belangrijkste trekpleister van de gemeente Mook en Middelaar om mensen uit de stad aan te trekken: mensen vinden hier rust en kunnen er prachtig wonen. Er is steeds meer vraag bij jongeren om juist in zo'n omgeving te wonen.
- Bied de huidige jongeren binnen de gemeente een kans om hier te kunnen blijven wonen. Daarom moeten er geschikte en betaalbare woningen komen.
- Het middelbare schoolgebouw is verouderd en heeft nieuwbouw nodig. Dat zou ook meer mensen kunnen aantrekken om hier te gaan wonen.
- Bij woningbouw heeft inbreiden de voorkeur boven uitbreiden. Er is alleen niet veel ruimte beschikbaar, dus ga slim om met de ruimte die we hebben.
- Primair inzetten op 'binnendorpse' inbreidingslocaties in de huidige kernen om waardevol landschap in het buitengebied te sparen.
- Kleinschalige dorpsuitbreidingen aan de rand van de kern zijn eventueel mogelijk, mits passend bij het landschap. Dat vraagt om een zorgvuldige aansluiting op het dorp en het landschap met een kleinschalig karakter (geen hoogbouw).
- Denk goed na over wat we er echt nodig is aan woningtypen.
- Mook lijkt meer geschikt voor transformatie en inbreiding, terwijl Molenhoek meer ruimte biedt voor nieuwbouw op uitbreidingslocaties.
- Molenhoek is vol, het is er al dicht gebouwd. Inbreiding zou daar alleen nog op de sportvelden of het bedrijventerrein kunnen.

- Bij nieuwbouw is de uitstraling belangrijk. Nieuwbouw moet passen bij de kernen, maar tegelijkertijd wel uniek zijn. Je moet kunnen herkennen waar je bent, en niet het gevoel hebben dat het ook een wijk zou kunnen zijn in een andere gemeente.
- Benoem in de visie wat voor soort gemeente we willen zij, wat willen we aanbieden? Kijk niet alleen naar wat de vraag is, maar ook naar wat voor mensen je wilt aantrekken.
- Denk nog verder in de toekomst, de huidige behoefte aan woningen hoeft niet hetzelfde te zijn als de toekomstige, na 2050.
- De gemeente bevindt zich onder de rook van Nijmegen. De kwaliteit van de gemeente is juist het dorpse karakter en dat moet ook zo blijven. We hoeven niet altijd maar te groeien.
- Niet alleen bouwen, bouwen, bouwen. Bouw de juiste woningen op de juiste plek.
- Houd rekening met de drukte op de wegen. Dat wordt alleen maar erger als er meer woningen en meer inwoners komen in de gemeente. Stimuleer/investeer in openbaar vervoer en snelfietsroutes. Daardoor kan de verkeersdrukte op de wegen afnemen.

Werken en Economie

- De gemeente Mook en Middelaar profileren als een aantrekkelijk vestigingsgebied voor innovatieve, kleinschalige bedrijvigheid op het gebied van duurzaamheid (in de breedste zin van het woord).
- Richt je vooral op economische sectoren die passen bij het kleinschalige, rustige en groene karakter van de gemeente Mook en Middelaar.
- Stimuleer de sociaal-maatschappelijke betrokkenheid van het bedrijfsleven in Mook en Middelaar. Er is vel aandacht voor samenwerking, lokaal en inclusief ondernemerschap, veiligheid op de werkvloer, sociaal-maatschappelijk ondernemerschap, bijscholing van werknemers, stageplekken voor mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt, etc.
- Benut de goede bereikbaarheid van de gemeente voor het aantrekken van (jonge) werknemers uit de regio. Het station ligt op loopafstand van de bedrijventerreinen Korendal en Hoeveveld. Benut deze kans!
- Biedt voldoende ruimte aan jonge ondernemers om zich in de gemeente te vestigen en zich hier verder te ontwikkelen. Het aantrekken van bedrijvigheid en jong ondernemerschap is belangrijk voor de levendigheid in de gemeente.
- Maak van Mook en Middelaar geen ‘slaap-gemeente’ waar alleen nog maar wordt gewoond. Neem als gemeente stelling in: Mook en Middelaar biedt ruimte om te wonen én werken!
- Mook en Middelaar kent veel zelfstandige ondernemers (ZZP-ers) en kleine bedrijfjes aan huis. Creëer passende ontwikkelingsruimte voor deze kleine ondernemers door maatwerk te bieden per locatie.
- Biedt meer ruimte voor (kleinschalig) ondernemerschap in Hoeveveld, wonen in combinatie met werken. De huidige regelgeving werkt te beperkend voor (jonge) ondernemers om zich op het terrein te vestigen. Hierdoor verandert het woon-werkgebied steeds verder in de richting van een eenzijdig woongebied. De combinatie van wonen en werken (milieucategorie 1 en 2) biedt juist kansen om kleine, startende ondernemers aan te trekken.
- Mook en Middelaar heeft een aantal grotere industriële bedrijven die lokaal overlast veroorzaken (milieuhinder, transport, veiligheid). Passen deze (zware) industriële activiteiten wel bij de gemeente?
- De uitvoering van de revitalisatie/herstructureringsplannen voor het bedrijventerrein Korendal is niet van de grond gekomen. Er is te weinig aansturing, capaciteit en ondersteuning vanuit de gemeente om dit proces in goede banen te leiden.
- Voor de uitvoering van het economisch beleid van de gemeente wordt sterk geleund op bereidwilligheid van lokale ondernemers. Er is meer inzet en daadkracht nodig vanuit de gemeente. Bundel de ‘kracht van onderop’ met de uitvoeringskracht van de gemeente.
- Toerisme en recreatie zijn belangrijk voor de gemeente en zorgen voor veel bezoekers. Het zorgt echter ook voor een hoge recreatiedruk en aantasting van kwetsbare groen- en natuurgebieden in de gemeente. Weegt de economische betekenis van de recreatieve en toeristische sector voor de gemeente Mook en Middelaar op tegen de overlast die het geeft?
- Besteed aandacht aan de verduurzaming van de huidige en nieuwe bedrijvigheid in de gemeente. Denk daarbij bijvoorbeeld aan duurzame energie-opwekking door middel van zonnepanelen op daken of boven parkeerplaatsen, zuinig energieverbruik en laadinfrastructuur voor elektrische vervoersmiddelen.

Samenleving en Maatschappij

- Creëer een veilige woon- en werkomgeving voor iedereen.
- Veiligheid is een belangrijk onderdeel van de fysieke leefomgeving. Het is van groot belang om hier aandacht aan te besteden in de Omgevingsvisie.
- Hoe kunnen we ervoor zorgen dat iedereen op een laagdrempelige manier mee kan (blijven) doen in deze maatschappij?
- Privacywetgeving heeft het moeilijker gemaakt om met bepaalde groepen in contact te komen. Hoe hou je iedereen goed geïnformeerd?
- Hoe bereiken we de mensen die het echt nodig hebben?
- Zorg dat het basisvoorzieningenniveau in de gemeente op peil blijft.
- De gemeente ligt nabij twee grote steden. Dus niet alle voorzieningen hoeven in de gemeente zelf te worden gerealiseerd.
- Hou aandacht voor het verenigingsleven, dat houdt de samenleving bij elkaar.
- Zorg voor samenhang binnen de kleine dorpen. Noaberschap.
- Dorpen moeten aantrekkelijk worden/blijven voor jongeren. Richt je voorzieningen dus ook op deze (jonge) doelgroep.
- Behoud van de huidige VMBO-onderwijsinstelling (Kandinsky) is belangrijk voor de gemeente. Mook en Middelaar biedt voor jongeren uit de regio een mooie, groene onderwijsomgeving om te leren en is goed bereikbaar per fiets en OV.
- Nieuwbouw van het Kandinsky-college is op korte termijn noodzakelijk. Dit zou kunnen worden gecombineerd met andere maatschappelijke voorzieningen, zoals een Brede School, kinderdagverblijf, of een clubhuis voor sport- en andere verenigingen.
- Maak een koppeling tussen de uitdagingen waarmee de voetbalclub te maken heeft (Eendracht ‘30) en de middelbare school. Een multifunctionele accommodatie voor de school kan bijvoorbeeld bij Eendracht ’30 worden ontwikkeld. De vrijkomende locatie van het huidige Kandinsky-college in Molenhoek kan dan worden benut als inbreidingslocatie voor woningbouw.
- Er is verbinding nodig. Er zijn verschillende projecten en initiatieven van mensen die zelf dingen oppakken (actieve samenleving). Maar er is meer verbinding nodig tussen als die losse projecten en initiatieven. Maak een overzicht van wat er allemaal gebeurt/wordt geïnitieerd in de gemeente.
- Houd bij het plaatsen van statushouders in de gemeente rekening met de nabijheid van dagelijkse voorzieningen in de directe woonomgeving.

Leefbaarheid en Gezondheid

- Het is belangrijk om de gezondheidsverschillen tussen hoog- en laagopgeleiden tegen te gaan, zoals niveau van taalvaardigheid, computervaardigheid en beschikbare financiën. Geef de kwetsbare groepen meer aandacht en hulp.
- De problematiek van kwetsbare groepen, zoals vereenzaming en de wil om voor zichzelf te blijven zorgen, blijft hoog. Hierdoor worden deze mensen nog kwetsbaarder. Zorg voor verbinding tussen jong en oud om probleem tegen te gaan.
- Speel in op de vergrijzing. Wat kan je daar als gemeente aan doen of over zeggen?
- Schoolpleinen dienen een natuurlijke uitstraling te krijgen en voor alle leeftijden toegankelijk te zijn, zodat jong en oud elkaar kunnen ontmoeten. Betrek omwonenden bij het ontwerpproces. Ontwerp speelplekken echt als een ontmoetingsplek voor de buurt die openbaar toegankelijk is.
- Maak ruimte voor een uitdagende speel- en leeromgeving.
- Behoud de wensbus, daar wordt veel gebruik van gemaakt. Helaas rijdt hij niet in het weekend.
- Behoud de buurtbus. Ook die voorziening is erg belangrijk. Er gaat naar verwachting nog meer animo voor komen in de toekomst.
- Het zou fijn zijn als er nog een platform komt voor ouderen, waarbij zij contact kunnen leggen met jongeren. Bijvoorbeeld om hulp te vragen met klusjes of technische vragen te stellen.
- Besteed aandacht aan mentale gezondheid en hoe de fysieke leefomgeving daaraan kan bijdragen. Denk aan ontmoetingsplekken, ontspanning, plekken om te bewegen en te sporten en houd dit vooral laagdrempelig en veilig (verlichting).

- Behoud het LOP (Lees en Ontmoetingspunt) in Molenhoek en de dorpskamer in Middelaar. Deze worden erg gewaardeerd door bewoners en moeten behouden blijven.
- Een dagelijks ommetje of uitje moet in elke wijk beschikbaar en toegankelijk zijn en dichtbij bij de eigen voordeur zijn. Koppel deze ommetjes ook aan natuurgebieden waar dat kan. Zorg ervoor dat langs deze ommetjes ook zitplekken en soms picknicktafels staan, voor een rustmoment of als ontmoetingsplek.
- Gebruik Molenhoek-Zuid als kans om ook aandacht te besteden aan mentale en fysieke gezondheid binnen de nieuwe ontwikkeling. Betrek de toekomstige bewoners bij het inrichten van het groen.
- Er moeten veilige(r) routes zijn van school/sport naar huis. Denk hierbij aan verlichting, maar ook hoe barrières kunnen worden overgestoken. Aandacht voor zowel sociaal als fysiek veilige routes.
- De witte weg en brug naar Plasmolen zijn nu onveilig voor voetgangers. Het is gewenst om een voetpad toe te voegen, zodat de voetgangers niet langer op het fietspad hoeven te wandelen.
- Bewegen in de buitenlucht beschikbaar en toegankelijk maken voor alle leeftijden.
- Stimuleer actief vervoer. Dat is goed voor de gezondheid, zowel direct (bewegen) als indirect (minder uitstoot/luchtvervuiling).
- Denk aan de bereikbaarheid van woningen voor hulpdiensten. Steeds meer wordt er bij nieuwbouw in hofjes gebouwd. Dat is zeker leuk wonen, maar niet praktisch en toegankelijk voor hulpdiensten. Betrek de hulpdiensten bij het ontwerpproces van nieuwe gebiedsontwikkelingen.
- Het verenigingsleven is belangrijk voor de sociale cohesie binnen de gemeente en de verschillende kernen.
- De gemeente moet verenigingen beter faciliteren.
- Vergrijzing zorgt ervoor dat verenigingen leeglopen (dat verschilt wel per kern). Komt er daarvoor iets nieuws in de plaats? Het is gewenst om ontmoeting te blijven stimuleren, maar dat kan niet meer op dezelfde manier als vroeger. Denk bijvoorbeeld aan een omni-vereniging. Geef ruimte voor nieuwe soorten van verenigingsontwikkelingen.
- Jongeren zijn meer individueel en flexibeler ingesteld als het gaat om sporten. Hier moet je dus ook de ruimte voor geven.
- Wat wil de gemeente met het verenigingsleven? Denk aan de toekomst met mogelijk meer inwoners. Hierdoor komt er ook meer (of andere) vraag naar verenigingsleven.
- We hebben veel leuke speeltuintjes, maar er mist een trapveldje in de kern. Het zou voor jongeren fijn zijn om openbaar beschikbare speelplekken te hebben. Dat geldt ook voor scholen of andere organisaties. Het is fijn om een ongedefinieerd veldje te kunnen gebruiken voor spelletjes of andere activiteiten. Gebruik hiervoor bijvoorbeeld het veldje naast de Jumbo in Mook.
- Belangrijk dat kinderen veilig kunnen spelen. Bij speeltuintjes is het belangrijk dat er toezicht op is en dat er voldoende binnen de kern beschikbaar is.
- Samenhorigheid verbeteren; initiatieven stimuleren en ondersteunen om mensen te verbinden.
- Verlichting bij AED-locaties toevoegen, duidelijk zichtbaar maken.
- Een app voor zorgverlening dichtbij. Hierdoor kunnen zorgverleners die in de buurt zijn snel bij mensen komen die hulp nodig hebben.
- Een ontmoetingsplek creëren voor jongeren. Jongeren worden vaak weggejaagd/-gestopt, of de plek wordt omheind/verstopt. Dat leidt vaak juist tot meer overlast. Jongeren mogen ook een plek hebben om te kunnen ontmoeten, die vriendelijk oogt en veilig is.
- Zorg dat er bij lange wandelroutes genoeg doorsteekjes zijn, zodat het ook korte ommetjes kunnen zijn. En plaats bankjes (ook op de dijk).
- Creëer ontmoetingsplekken voor alle leeftijden binnen de kernen.
- Zorg in de kernen voor voldoende ruimte om te lopen met brede trottoirs, aantrekkelijk groen en ontmoetingsplekken met zit- en speelruimte.
- Schakel de inwoners in op het gebied van initiatieven die sociale cohesie bevorderen en bij de uitvoering en onderhoud van gebieden. Ondersteun en faciliteer dit als gemeente. Maak gebruik van de betrokkenheid en het enthousiasme van inwoners.
- Er wordt nu gewerkt aan de kerkenvisie, maar op dit moment geeft de gemeente hier geen duidelijke sturing aan. Wat gebeurt er met deze bebouwing?

Bewonersavond (7 maart 2024)

Op 7 maart 2024 gingen we in de avond in gesprek met 25 inwoners en ondernemers uit de gemeente. De boodschappen die door hen zijn meegegeven voor de Omgevingsvisie, zijn hierna per thema samengevat.

Landschap en natuur

- De kernkwaliteiten van Mook en Middelaar zijn natuur, rust en landschap. Dat moeten we behouden.
- Behoud de huidige kwaliteit en de omvang van de natuur in de gemeente. Denk ook na over het toevoegen van nieuwe natuur.
- De kwaliteit van de natuur staat onder druk. Dat geldt voornamelijk voor de waterkwaliteit en aantasting van natuurwaarden als gevolg van droogte/watertekort.
- Zorg voor meer samenhang tussen de verschillende natuurgebieden. Denk daarbij ook aan de aansluiting op de natuurgebieden in Duitsland en de verbinding met het Reichswald.
- In de natuurgebieden worden veel bomen gekapt. Dat moeten we tegenhouden.
- Natuur versus recreatiedruk vormt een bekend conflict in de gemeente. Behoud van natuur staat voorop. Dus sta geen grootschalige recreatieve voorzieningen en evenementen toe in de natuur. En ook geen verdere uitbreiding van recreatie en toerisme, want dat geeft te veel druk op de natuur.
- Het is belangrijk om de recreatieve druk af te laten nemen in de kwetsbare natuurgebieden in de gemeente (Natura2000 en NNN). Dit kan bijvoorbeeld door verplaatsing van recreatie naar andere delen in de gemeente met een grotere opname-capaciteit, zoals het Maasheggenlandschap.
- Niet bouwen in de natuur. Natuur mag niet ten koste gaan van de woningbouwopgave.
- Geen energielandschappen voor grootschalige energie opwek in het buitengebied. De energieopgave moet kleinschalig worden opgelost. Stimuleer dat particulieren zelf energie opwekken voor eigen gebruik.
- Besteed aandacht aan versterking van de biodiversiteit (flora en fauna) in de natuur. Maar besteed ook aandacht aan de mens in de natuur. Hoe kan de natuur (beter) beleefbaar worden gemaakt, zonder aantasting van natuurwaarden?
- Behoud het groen in de kernen. De huidige groengebieden in de dorpen mogen geen andere functie krijgen.
- Voor een aantrekkelijk woon- en leefmilieu is het ook belangrijk om voldoende groen in de kernen te behouden en waar mogelijk te versterken.
- De kernen zijn behoorlijk ‘stenig’ en zouden meer groen mogen bevatten.
- Zorg bij nieuwbouw voor voldoende groen en hou vooral rekeningen met bestaand groen in de kernen.
- Groen toevoegen aan de kernen (de kernen zijn nu heel stenig).
- Zorg voor meer groen binnen de kernen.
- De inrichting van het groen in de kernen mag wat meer los worden gelaten.

Recreatie en Toerisme

- Bied geen extra ruimte voor recreatie, want dat geeft te veel druk op de natuur.
- Recreatie kleinschalig houden.
- Richt je vooral op extensieve vormen van recreatie en toerisme. Intensieve vormen van recreatie en toerisme en grote evenementen passen niet bij het rustige karakter van de gemeente.
- Toerisme in het huidige volume behouden, maar niet verder laten toenemen.
- Handhaven en niet uitbreiden van toerisme/recreatie, om geluidsoverlast en drukte te verminderen.
- Wat is de visie van de gemeente op het gebied van toerisme en recreatie? Wanneer zitten we aan het maximum? Of zitten we dat nu al?
- De drukte en overlast van recreatie wordt niet in elke kern hetzelfde ervaren. Dat is afhankelijk van waar de inwoners wonen. In Plasmolen is de druk het hoogst, maar de inwoners zijn er ook aan gewend. In Mook en Molenhoek zou zelfs recreatie mogen worden toegevoegd.
- Handhaven van parkeren/parkeerterreinen, vooral op drukke dagen.
- Benut de mogelijkheden voor lokale recreatie in het buitengebied. Denk aan klompenpaden over agrarische gronden en het terugbrengen van Maasheggen.
- In het buitengebied meer ruimte bieden aan kleinschalige recreatieve voorzieningen, zoals een voedselbos en pluktuinen.

- De intensiviteit van het recreatieve gebruik moet beter verdeeld en gereguleerd worden over de gemeente.
- De Mookerplas als intensieve recreatieplek behouden, als scheiding tussen intensieve recreatie en extensieve/geen recreatie.
- De Mookerplas zit aan zijn limiet wat betreft de hoeveelheid recreatie. Er is nu al te veel druk op het gebied.
- Het Bikepark Mook wordt goed ervaren en druk bezocht, er is geen overlast.
- De camping niet laten transformeren naar een vakantiepark met vakantiewoningen en recreatiehuisjes.
- De VVV in Plasmolen werd erg gewaardeerd, maar is weggegaan omdat dat de gemeente uit de VVV is gestapt en zich heeft aangesloten bij Visit Noord-Limburg. Hierdoor zijn er minder (zichtbare) toeristische voorzieningen in de gemeente.
- De bewegwijzering naar recreatieve en toeristische plekken mag worden verbeterd.
- De locatie van de jachthaven wordt niet door iedereen gewaardeerd, maar verplaatsing is geen optie.

Kunst, Cultuur en Erfgoed

- Plasmolen is een officieel erkende kunstenaarskolonie (EuroArt), met een rijke geschiedenis en bekende kunstenaars die uit deze gemeente komen. Dat zou meer zichtbaar mogen zijn.
- Plasmolen is een kunstenaarsdorp, maar dit is nauwelijks terug te zien.
- Cultuur is het ondergeschoven kindje van de gemeente. Er is weinig belangstelling voor kunst in de gemeente, dat mag meer aandacht krijgen. Ook de rijke cultuurhistorie mag meer te zien zijn in de openbare ruimte.
- Culturele voorzieningen moeten worden behouden of nieuwe worden toegevoegd om de culturele beleving in stand te houden.
- De natuur is onze cultuur.
- Kunst en cultuur gebruiken als verbindende factor tussen de kernen en inwoners.
- Heropen het kunstlokaal, laat de kunst van huidige kunstenaren zien en benut deze kans.
- Erfgoed mag meer onder de aandacht worden gebracht in de openbare ruimte.

- Initiatieven op het gebied van het aanleren van kunst en muziek als kans gebruiken om kunst, cultuur en erfgoed meer naar voren te laten komen en te stimuleren.

Wonen en Volkshuisvesting

- Voor veel mensen in Mook en Middelaar is de groene woonomgeving (rust en natuur) een belangrijke reden om in de gemeente te wonen. De mensen in Mook en Middelaar hebben 'hart voor de natuur' en kijken daar graag naar om. Offer dus geen natuur op voor woningbouw.
- Nieuwe woningbouwlocaties dienen een groene uitstraling te hebben.
- Woningbouw moet qua maat en schaal aansluiten bij het kleinschalige, dorpse karakter van de kernen.
- Bouw niet te hoog. Bewoners willen een dorps gevoel behouden.
- Kenmerkend voor het wonen in de gemeente Mook en Middelaar zijn (grote) bomen in de tuin, laagbouw (maximaal 3 bouwlagen) en architectuur die past bij het historische karakter van het gebied. Sluit hierbij aan met nieuwe ontwikkelingen.
- Elke kern is anders. Sluit bij nieuwbouw van woningen aan bij de gebiedskenmerken en bouwstijl in de kern.
- Kies voor inbreidingslocaties in de kern. Daarmee wordt aantasting van het buitengebied voorkomen.
- Kleinere dorpsuitbreidingen zijn mogelijk, mits passend bij het kleinschalige karakter van de kern. Bouw bijvoorbeeld bij elk dorp een klein, autoluw woonbuurtje met bij het dorp passende woningen (maximaal 3 bouwlagen) en veel groen rond de woning.
- De vraag is wel of dit realistisch is en financieel haalbaar kan worden uitgevoerd.
- Benut leegstaande (bedrijfs)panden voor nieuwe woningbouwontwikkeling.
- In het buitengebied kunnen vrijkomende agrarische bedrijven worden omgezet naar ruimte voor wonen.
- Het is belangrijk om betaalbare woningen te bouwen voor jonge starters.
- Er is te weinig woningaanbod voor jongeren.
- De gemeente vergrijst. Er is dus ook behoefte aan nieuwe woningen voor ouderen. Door te bouwen voor ouderen kan bovendien de doorstroming op gang worden gebracht, zodat ook jongeren een geschikte woonruimte kunnen vinden.
- Er kan ook gedacht worden aan oplossingen zoals woningsplitsing of het bouwen van een tweede woning op het eigen perceel. Daardoor kunnen ouderen in de eigen woning blijven wonen, maar kunnen zijn ook een deel van de woning verhuren of verkopen.
- Bij perceelsplitsing en het bouwen van een tweede woning dreigt het gevaar dat kenmerkend groen in de tuin komt te vervallen. Behoud van bomen is belangrijk voor het dorpsgezicht van de kernen. Als bomen worden gekapt dient er dus een volwaardige boom (1e orde grootte) te worden terug geplant op hetzelfde perceel.
- Voor ouderen biedt het woonconcept van een 'knarrenhof' uitkomst.
- Voor jongeren zouden Tiny Houses kunnen worden ontwikkeld.
- Bouw ook (mantel)zorgwoningen en woningen die geschikt zijn voor kwetsbare doelgroepen, zoals bijvoorbeeld jongeren met mentale problemen.
- Is het nodig om steeds maar verder te blijven uitbreiden? Het toevoegen van 250 woningen in Molenhoek-Zuid lijkt uit verhouding.

Werken en Economie

- Molenhoek is vooral een 'slaapkern'. Bewoners werken over het algemeen elders (vooral in Nijmegen) of gaan buiten de kern naar school.
- Er zijn veel kleine bedrijfjes en ZZP-ers in de gemeente. Kleinschalige bedrijfjes, kleine ondernemers, dienstverlening en horeca passen bij het karakter van de gemeente.
- Benut leegstaande (bedrijfs)panden voor de ontwikkeling van broedplaatsen voor startende ondernemers.
- Zware industrie past niet bij de gemeente Mook en Middelaar. Bied geen uitbreidingsmogelijkheden aan de huidige zware industrie in de gemeente.
- In Plasmolen wordt veel ruimte geboden aan de toeristische sector. Met name voor veel jongeren biedt dit ook werkgelegenheid.
- Hoeveveld moet ruimte (blijven) bieden aan wonen in combinatie met werken. Voor (jonge) ondernemers is het onmogelijk geworden om zich in het gebied te vestigen als gevolg van financiële regelgeving en beleid.

Samenleving en Maatschappij

- De sociale cohesie is goed binnen de kernen. Dat is belangrijk en moet de gemeente verder stimuleren.
- Zorg voor een goede leeftijdsverdeling in de kernen. Bouw dus zowel voor jonge stellen als voor ouderen (Knarrenhof).
- Er zijn weinig voorzieningen voor jongeren (18-30 jaar) in de gemeente.
- Door woningen te bouwen ontstaat er meer draagvlak voor voorzieningen.
- De behoefte aan een bibliotheek (een van de uitkomsten van de online enquete) wordt niet door iedereen herkend, want er zijn meerdere kleine boekenkasten/uitleenpunten om boeken te ruilen of te lenen.
- Zorg dat woninguitbreidingen zich goed verhouden tot de voorzieningen in de kern.
- Gemeenschapshuizen moeten behouden blijven. Die voorzieningen zijn heel belangrijk voor de samenhang in een dorp. Als gemeenschapshuizen particulier zijn, moet de gemeenten eerste recht van koop hebben.
- Het voorzieningenniveau is niet in elke kern even goed op orde. Vooral op het gebied van zorg zijn er verschillen tussen de kernen.
- Houdt rekening met de verenigingen. Bijvoorbeeld bridge- en schaakverenigingen kunnen eenzaamheidsproblemen voorkomen.
- Zorg voor verbinding tussen de inwoners van de gemeente. Dat kan door:
  - leegstaande panden te gebruiken voor buurtbijeenkomsten/verenigingen;
  - broedplaatsen voor cultuur te realiseren;
  - gezamenlijke moestuinen te faciliteren;
  - bermen van woonstraten gezamenlijk door bewoners in te laten zaaien en te onderhouden.
- Het voorzieningenniveau in Molenhoek is goed. Men hoopt dat dit zo kan blijven. Het station is een van de belangrijkste levensaders van de gemeente.
- De gemeente ligt in een mooie omgeving met goede voorzieningen. Dit wil men graag zo houden.
- De gezondheidscentra zijn zeer goed.
- Samenhang/verbinding is een belangrijk thema in het dorp. Eenzaamheid vormt een probleem (vergrijzing).
- Zorg voor goede vervoersvoorzieningen voor ouderen (taxi).
- Maak het aantrekkelijker voor jeugd. Zij kunnen zorgen voor ouderen en eenzaamheid tegengaan.
- Verenigingen zijn erg belangrijk voor de gemeente. De gemeente moet dit ondersteunen.
- Zorg voor een goede sporthal. Nu moet vaak worden uitgeweken naar sporthallen buiten de gemeente. Hier is eventueel een samenwerking met Kandinsky mogelijk.
- Gemeente moet jeugd- en jongerenwerk blijvend ondersteunen. Faciliteer ontmoetingsplaatsen/buurthuizen voor jongeren.
- Stimuleer het dat bewoners meer zelf doen. Bijvoorbeeld het groenonderhoud.
- Kleinschaligheid is kenmerkend en belangrijk voor de gemeente. Het is belangrijk dat de gemeente kleinschalige activiteiten ondersteunt. Hierbij kun je denken aan beweegclubs.
- Het verenigingsleven is belangrijk, maar staat ook onder druk. Bestuursleden zijn lastig te vinden. Hoe stimuleer je dat? De gemeente kan er bijvoorbeeld voor zorgen dat het financieel aantrekkelijker/makkelijker wordt. Denk aan een gratis aansprakelijkheidsverzekering voor bestuurders van verenigingen.
- De deelnemers hechten veel waarde aan de gemeenschapshuizen. Zorg dat deze betaalbaar blijven voor verenigingen.
- Zorg voor voldoende voorzieningen voor alle leeftijden (de 20- en 30-jarigen komen tekort).
- Stimuleer de juiste dingen, zoals een hospice of een knarrenhof.

Leefbaarheid en Gezondheid

- Positieve gezondheid moet meer worden gepropageerd.
- Geluidsoverlast en overlast van industrie mag niet toenemen. Dat vraagt om een visie op het type bedrijvigheid dat we bij de gemeente vinden passen.
- Natuur draagt bij aan positieve gezondheid. Zorgkosten kunnen worden verlaagd door natuur en zorg beter met elkaar te combineren.
- Er is behoefte aan meer sportvoorzieningen in de open lucht.
- De verhuizing van de volkstuin is heel goed gedaan.
- Handhaving is een zorg (bij foutparkeren, hondenpoep en te hard rijden).

- Zorg voor beperkte uitbreiding van woningen (voor jeugd) om de kernen leefbaar te houden.
- Voor de leefbaarheid is het belangrijk om het voorzieningenniveau in de kernen op peil te houden. Met name in Middelaar vormt het gebrek aan voorzieningen een probleem. Er is vooral behoefte aan een school, supermarkt en een sociale ontmoetingsplek (zoals een gemeenschapshuis of een buurtcafé) in de kern.
- Draag bij aan het veiligheidsbewustzijn (de gemeente ligt in overstromingsgebied).
- Veiligheid: de aanrijtijd van ambulances is te lang. Er is maar één politieauto. Hulpdiensten houden hulp af en vragen bewoners problemen zelf op te lossen.

Bewonersavond - videogesprek (13 maart 2024)

Op 13 maart 2024 gingen we (online) in gesprek met 9 betrokken inwoners uit de gemeente. De bewoners waren afkomstig uit de kernen Plasmolen, Middelaar en Molenhoek. De boodschappen die zij tijdens het videogesprek hebben meegegeven, zijn per thema samengevat.

Landschap en Natuur

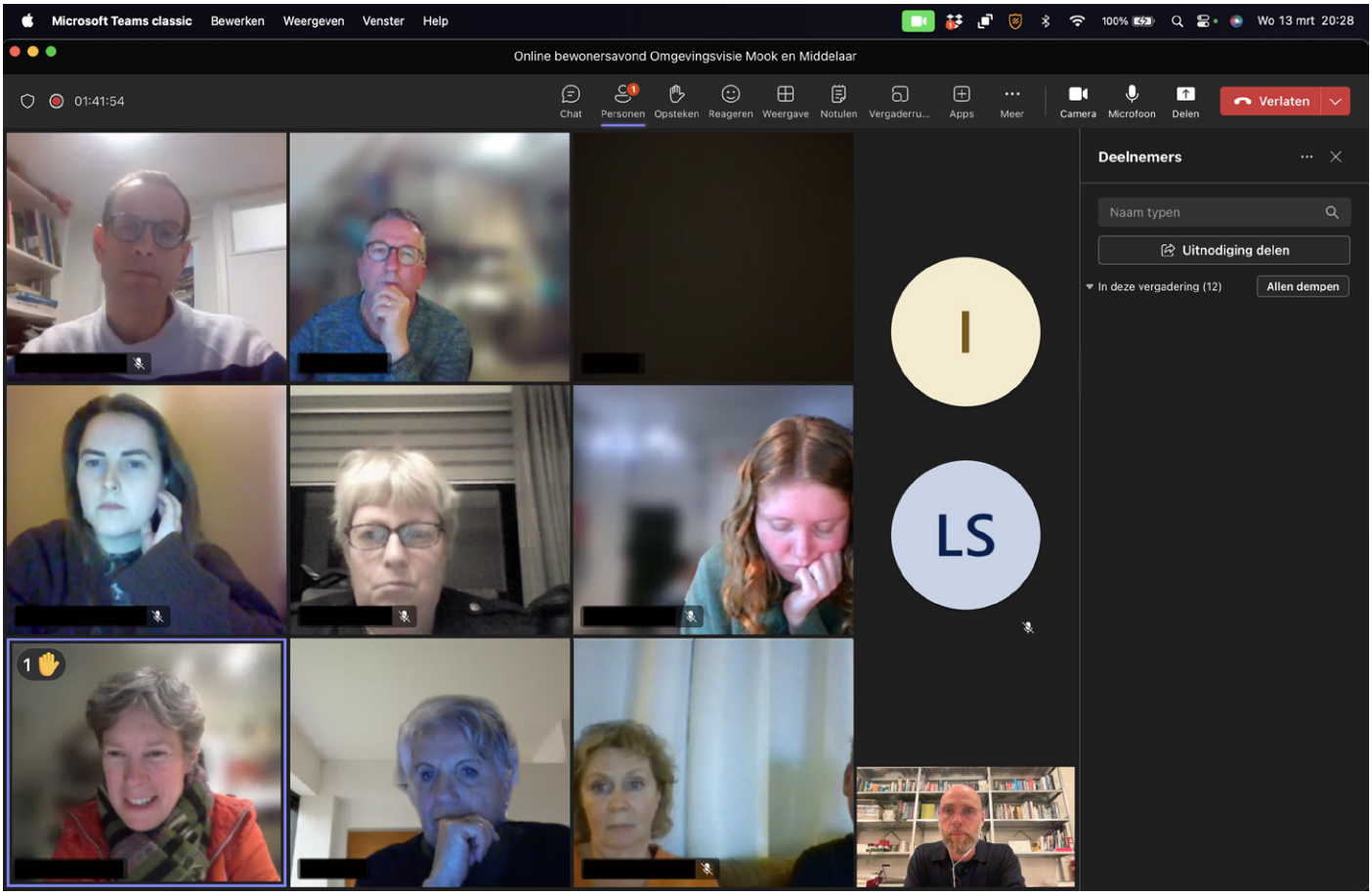
- De groene omgeving van Mook en Middelaar is dé belangrijkste kwaliteit. Om die reden willen mensen graag in de gemeente wonen.
- Er zijn zorgen om het bomenbestand in de natuurgebieden. Veel bomen zijn aangetast en er vallen regelmatig bomen om. Oorzaken zijn divers (verdroging, bevers, etc.).
- Houd het groen en de natuurwaarden in stand. Daarom is het ook belangrijk dat de spoorzone een groene, natuurlijke invulling krijgt (eco-zone).
- De Mookerplas is ook waardevol als natuurgebied. De nadruk ligt nu vooral op toerisme en recreatie, maar het gebied is ook aantrekkelijk vanuit het oogpunt van natuur en rust. Dat geldt met name voor het bosgebied rond de plas.
- De beleefbaarheid en gebruikswaarde van natuur kan worden verbeterd. Bijvoorbeeld door meer routes aan te leggen en kleine evenementen toe te staan. Uiteraard moet dat wel passen bij het natuurlijke karakter, dus op beperkte schaal (evenementenkalender).

Toerisme en Recreatie

- Toerisme en recreatie zijn de belangrijkste sectoren voor Plasmolen.
- Zoek naar de juiste balans tussen de economische activiteiten van Leisurelands en de betekenis voor natuur en extensieve vormen van recreatie (wandelen, rust) in het gebied rond de Mookerplas.
- Houd de Mookerplas publiek (gratis) toegankelijk. Verdergaande commercialisatie van de plas leidt tot een ontoegankelijk gebied voor bewoners en bezoekers uit de omgeving. Het is belangrijk dat iedereen rond de plas kan blijven genieten van het gebied.

Kunst, Cultuur en Erfgoed

- Aandacht voor cultureel erfgoed in de gemeente is belangrijk. Het wordt vooral gedragen door vrijwilligers. De gemeente zou dit meer moeten ondersteunen (met budget en andere middelen).
- De zichtbaarheid van het erfgoed in de gemeente kan worden vergroot, maar doe dat niet te opzichtig. Verleid de mensen om zelf op zoek te gaan naar informatie. Beperk de informatievoorziening dus tot enkele belangrijke herkenningspunten in de gemeente.
- De kunstenaars in de gemeente zijn nog te weinig zichtbaar. De gemeente zou ook zelf meer uiting kunnen geven aan de kunst uit de gemeente. Bijvoorbeeld door kunst te exposeren of meer beeldwerken in het openbaar gebied te plaatsen. De kunstenaarskolonie in Plasmolen heeft hier in het verleden ook aandacht voor gevraagd.

Wonen en Volkshuisvesting

- Veel ouderen (55-80 jaar) zijn op zoek naar een kleinere woning.
- Nieuwbouw voor ouderen is vooral gericht op sociale huur en betaalbare koopsegment.
- In de kleinere kernen is vooral behoefte aan wat luxere, ruime appartementen en kleinere wooneenheden voor ouderen in het duurdere segment.
- Bouw voor met name die doelgroep levensloopbestendige, gelijkvloerse woningen.
- In de kernen Plasmolen en Middelaar is geen grote lokale woonvraag. Met de realisatie van zo'n 5 tot 10 woningen per jaar kan daarin worden voorzien. Hier zijn dus geen grote bouwlocaties nodig.
- Er zijn voldoende inbreidingsmogelijkheden in de bestaande kern om aan deze woningvraag te voldoen.
- Voor het behoud van de huidige voorzieningen in de kern kan het wel raadzaam zijn om meer woningen bij te bouwen.
- Bouw ook voor jonge gezinnen, want daarmee kan het draagvlak voor voorzieningen worden vergroot (school, sport).

Werken en Economie

- De wat grotere bedrijven in de kern passen niet bij het kleinschalige karakter van Plasmolen en Middelaar. De bedrijfsmatige activiteiten en transportbewegingen leiden tot overlast in het dorp. Uitbreiding van bedrijven in de kern is daarom ongewenst.
- Als bedrijven in de kern op termijn verdwijnen, zoek dan naar een passende nieuwe bestemming en kies niet opnieuw voor industrie. Bedrijven horen op een bedrijventerrein.

Samenleving en Maatschappij

- Bepaalde voorzieningen staan onder druk in de kleine kernen. Met name voor de lokale sportverenigingen is het lastig om aan voldoende leden te blijven komen. Daarom wordt er nu ook samengewerkt met andere clubs in de regio.

- De sportvraag verandert. Er komt steeds meer behoefte aan individueel sporten (hardlopen, bootcamp, etc.) en minder vraag naar sporten in verenigingsverband. Speel daarop in door informele sportveldjes aan te leggen in de wijken.
- Het verenigingsleven is van groot belang in de kleine kernen. Maar het is lastig om vrijwilligers te vinden. Hier wordt sterk geleund op de ouderen in de kern, er is te weinig jonge aanwas.
- De gemeente zou het verenigingsleven meer moeten ondersteunen (financieel) en faciliteren (vergaderruimte, etc.).
- In Plasmolen en Middelaar zijn geen winkels, maar deze worden ook niet echt gemist door de lokale inwoners. Men is eraan gewend om boodschappen elders te doen en gebruiken hiervoor de auto.
- In het zomerseizoen kan voor kleine boodschappen gebruik worden gemaakt van de campingwinkel. Dat is handig.
- De kleine kernen zijn met OV goed bereikbaar (buurtbus en wensbus). Daardoor is het ook voor minder mobiele ouderen goed mogelijk om zelfstandig te blijven wonen. Er zijn echter wel zorgen over het beperkte gebruik van met name de wensbus. Het is belangrijk om deze voorziening in stand te houden, omdat anders ouderen wegtrekken uit de kleine kernen.
- Dat geldt ook voor het gemeenschapshuis en de school in Middelaar. Dit zijn belangrijke voorzieningen voor het dorp en moeten in stand worden gehouden. Koester dit!

Leefbaarheid en Gezondheid

- Er wordt aandacht gevraagd voor goede en veilige fietsverbindingen vanuit Plasmolen en Middelaar. Het huidige fietspad langs de Rijksweg is al een verbetering, maar het is niet altijd aantrekkelijk om langs een drukke verkeersweg te moeten fietsen. Andere 'fietsvriendelijke' routes zijn gewenst, maar die moeten dan wel veilig zijn (verlichting).
- Er is sprake van overlast in de kernen en het buitengebied (lachgaspatronen, drugs dealen, brandstichting) waardoor een gevoel van onveiligheid ontstaat. Dit vraagt om aandacht.
- De indruk bestaat dat er meer afval op straat wordt gegooid. Ook wordt er regelmatig huisvuil gedumpt in het openbaar gebied of achtergelaten bij publieke vuilnisbakken. En hondenpoep op straat. Er zijn vrijwilligers die zich hier om bekommeren, maar de gemeente en Leisurelands zouden dit moeten oppakken. Bijvoorbeeld door meer prullenbakken te plaatsen of regelmatiger vuil op te halen. En hondenuitlaatstroken aan te leggen.

In gesprek met jongeren

Medewerkers van Bureau Nieuwe Gracht en Citisens zijn naar sportvereniging Eendracht '30 in Mook gegaan om met enkele jongeren te spreken over wat zij belangrijk vinden voor de Omgevingsvisie. Zo willen we erachter zien te komen wat deze jonge leeftijdsgroep als wensen heeft voor de toekomstige inrichting van hun woon- en leefomgeving. De resultaten van deze gesprekken zijn samengevat op de volgende pagina.

De volgende vragen zijn gesteld aan de jongeren:

- In welke kern woon je?
- Waar zit je op school?
- Wat is je leeftijd?
- Waar ben je tevreden over in de gemeente Mook en Middelaar? En wil je dat er behouden blijft in de gemeente?
- Wat mist er volgens jou nog in jouw omgeving, of wat zou je graag willen toevoegen in de gemeente?

	1	2	3	4	5	6	7
woonkern	Mook	Mook	Mook	Mook	Mook	Malden	Mook
school	Cuijk	Cuijk	Cuijk	Nijmegen	Nijmegen	Nijmegen	Nijmegen
leeftijd	13	14	14	14	16	16	16
Waar ben je tevreden over / wat wil graag behouden in de gemeente?	IJscafé 't Hoekje, Eethuis Il Forno, Hip & Cozy, de voetbalclub, Plasmolen; leuk voor in de zomer om te zwemmen en te varen.	Il Forno, Hip & Cozy, de voetbalclub, zwemmen in de zomer bij Plasmolen en ook de ijssalon.	Il Forno, Hip & Cozy, de voetbalclub, zwemmen en varen bij Plasmolen is in de zomer erg leuk.	Il Forno, Hip & Cozy, de voetbalclub, zwemmen in de zomer bij Plasmolen moet zo blijven.	Eigenlijk heel tevreden, vaak bij vrienden afspreken, wel Il Forno behouden en de voetbalclub uiteraard.	Eigenlijk heel tevreden, vaak bij vrienden afspreken voornamelijk en voetballen.	Erg tevreden, zwemmen bij Plasmolen en Il Forno behouden en de voetbalclub.
Wat mist er volgens jou nog / wat zou er nog kunnen worden toegevoegd in de gemeente?	Een openbaar voetbalveld, het liefst kunstgras. En ergens waar ze niemand lastigvallen. Ook zou het dan fijn zijn dat er een fietsenstalling bij het voetbalveldje wordt toegevoegd.	Een openbaar voetbalveld. Het zou leuk zijn als we ook overdag naar een voetbalveld kunnen, na school bijvoorbeeld. Graag met een fietsenrekje erbij.	Een openbaar voetbalveld Dat zou bijvoorbeeld op de hoek bij Eendracht '30 kunnen. Met dan een eigen ingang/hek.	Een openbaar voetbalveld, waar we na school kunnen voetballen, of in de avond. Nu zijn er dan trainingen, dus dan kan er niet worden gespeeld op de velden van de club.	Een openbaar voetbalveld. Een jeugdhangplek / jeugdhoek om te gamen (fifa) of andere spellen te kunnen doen. Met filmavonden en wat muziek erbij.	Een openbaar voetbalveld, meer is niet echt nodig.	Een openbaar voetbalveld. Misschien ook leuk om te kijken naar een jeugdplek / buurthuis om te kunnen gamen en af te spreken met vrienden. Een overdekte plek zou wel een toevoeging zijn.

Bijlage 1: deelnemers aan de stakeholdersbijeenkomsten

Provincie Limburg
Waterschap Limburg
Gemeente Berg en Dal
Gemeente Gennep
Veiligheidsregio Limburg Noord
GGD Limburg-Noord
Toeristisch Platform Maasduinen
Natuurmonumenten
Animo
LLTB
Erfgoedplatform
Gelders Genootschap
Wandelnet
Dorpsraad Middelaar & Plasmolen
Wijkraad De Bisselt
Adviesraad Sociaal Domein
Werkbedrijf
Beweegcollectief
Vereniging Bos en Kuil
Vrouwen in Beweging
Lijn 83
Kandinsky Molenhoek
Bedrijventerrein Korendal
Bedrijventerrein Hoeveveld
Energiecoöperatie Stroom van hier
MTB Rijk van Nijmegen
Jachthaven De Driessen
Marina Mookerplas
WSV De Mookse Plassen
Astrantia SV
Eendracht ‘30

Bijlage 2: aanvullende inbreng

Enexis (schriftelijke input per e-mail d.d. 11 en 16 april 2024)

Voor Enexis is het belangrijk om aandacht te vragen voor de nog uit te breiden energie infrastructuur in de gemeente. Op het niveau van middenspanning zal een MS/MS-station nodig zijn. Er wordt al overlegd over een mogelijke locatie op de Gemeentewerf. Er wordt nog veel nieuwbouw van woningen gepland. Houd er rekening mee dat voor iedere 100–120 woningen een nieuw netstation (ook wel MS/LS station) nodig is, om te kunnen voorzien in de aan- en afvoer van energie. Ook in de bestaande kernen wordt een aantal netstations bijgeplaatst (ca. 15 voor de hele gemeente) voor het faciliteren van de energietransitie. Denk aan o.a. zonnepanelen, warmtepompen, elektrische auto's en meer. Dit gaat in de komende 10 jaar gebeuren en heeft impact op de leefomgeving. Voor de bovengenoemde MS/MS en MS/LS stations en de bijbehorende ruimtevraag is ter inspiratie een menukaart opgesteld: www.enexisgroep.nl/media/uk2n22fc/menukaart-midden-en-laagspanninsstations-april-2024.pdf. Daarnaast leveren we een bouwstenen document aan, waarin voorbeeldteksten staat, die gebruikt kunnen worden voor de Omgevingsvisie.

Destion (videogesprek d.d. 25 april 2024)

Met Destion heeft een online gesprek plaatsgevonden. De inbreng vanuit dat videogesprek is in deze bijlage beknopt samengevat.

- Destion herkent zich in het beeld dat wordt geschetst in het beeldverslag van de participatie.
- Kleinschalige uitbreidingen bij de kernen sluiten aan bij het principe van "het straatje erbij" dat aan de randen van Limburgse dorpen kan worden toegepast.
- Betaalbaarheid is een belangrijk aandachtspunt. Er is weinig aanbod van sociale huur en betaalbare koop in de gemeente.
- Er moet aandacht zijn voor een gedifferentieerde mix van doelgroepen. Waarbij er ook aandacht dient te zijn voor een goede spreiding van aandachtsgroepen in de wijk.
- Destion herkent de urgente vraag naar woningen voor starters en ouderen, maar vraagt ook aandacht voor woonruimte voor gezinnen bij nieuwbouwopgaven.
- Doorstroming op de woningmarkt is een belangrijk uitgangspunt, maar dat komt niet alleen op gang door de bouw van seniorenwoningen. Er is meer voor nodig om mensen te bewegen om te gaan verhuizen naar een seniorenwoning. Denk bijvoorbeeld aan een verhuiskostenvergoeding, een 'verhuiscoach', huurgewenning of lagere woonlasten.
- Hoe zorg je ervoor dat er ook in de (verre) toekomst een gezonde mix van doelgroepen is in de gemeente? Dat vraagt om een lange termijnvisie op de demografische ontwikkeling van de gemeente Mook en Middelaar. Houdt daarbij rekening met de vergrijzingsgolf die eraan komt.
- Er zijn kansen voor functiecombinaties van wonen met zorg en welzijn. Dit vraagt om een integrale aanpak.

Peutz B.V. (schriftelijke input per e-mail d.d. 28 mei 2024)

Peutz is gevestigd aan de Lindenlaan 41 te Molenhoek, op het bedrijventerrein Hoeveveld. Dat is een bedrijventerrein voor bedrijven met een lage milieu-impact, waarop ook bedrijfswoningen zijn toegestaan.

Naast kantoorwerk vindt hier ook onderzoek plaats in laboratoriumruimten naar de eigenschappen van materialen, constructies en voorwerpen en onderzoek aan fysieke (schaal-)modellen van gebouwen en omgevingen zoals een stadscentrum of -wijk.

Voor de continuïteit en ontwikkeling van deze activiteiten zijn noodzakelijk en gewenst:

- voldoende fysieke ruimte, waaronder ruimte voor bebouwing. In het huidige omgevingsplan zijn (van rechtswege sinds 1 januari 2024) de voorheen geldende bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen ter afwijking daarvan opgenomen. In combinatie met de nog in procedure zijnde bestemmingswijzigingen en omgevingsvergunningen, waaronder bestemmingsplan 'Lindenlaan 33-45 Molenhoek', wordt in voldoende fysieke ruimte voorzien en dat dient te worden gecontinueerd;

- voldoende milieuruimte. Het huidige omgevingsplan bevat daarvoor regels die in de zgn. bruidsschat (van de rijksoverheid voor de andere overheden) zijn opgenomen. Die regels volstaan over het algemeen en dienen daarom bij voorkeur te worden gecontinueerd, waarvoor de (al bestaande) bedrijfsmatige bestemming van Hoeveveld van belang is. Als minder strikte regels voldoende zijn volgens de huidige inzichten, blijkend uit de instructieregels uit het Besluit kwaliteit leefomgeving, dan dienen die te worden gehanteerd;
- voldoende bereikbaarheid per fiets, openbaar vervoer en (vracht-)auto. Bereikbaarheid per fiets is prima, mede door de aanleg van de F73 (incl. fiets- en voetgangersbrug over de Maas) en het fietspad langs de Heumensebaan/Rijlaan. OV is prima door station op loopafstand. Bereikbaarheid per (vracht-)auto is goed, al begint de Rijksweg tussen Jan J. Ludenlaan en Ringbaan in de spits aan de grens van zijn capaciteit te komen (filevorming). Mede door realisatie van woonwijk Molenhoek Zuid zal de verkeersintensiteit (verder) toenemen. Dat punt behoeft aandacht;
- voldoende beschikbare stroomnetcapaciteit, mede in relatie tot de energietransitie. Het gebruik van fossiele brandstoffen dient (ook van rijkswege) te worden teruggedrongen. Dat betekent dat zowel de vraag van electrische energie voor apparatuur en voertuigen (oplaadvoorzieningen) hoger gaat worden, maar ook het aanbod (lokaal waarschijnlijk vooral uit zonne-energie) en de fluctuaties in vraag en aanbod van electriciteit. Hierop dient te worden geanticipeerd.

Bijlage 3: terugkoppeling visie op hoofdlijnen (3 juli 2024)

Visie op hoofdlijnen

De gemeente Mook en Middelaar werkt aan een omgevingsvisie voor de hele gemeente. Dat doen we samen met de bewoners, ondernemers, belangengroepen en andere betrokkenen uit de gemeente. In maart en april 2024 hebben we vanuit de omgeving input opgehaald voor de omgevingsvisie. Hiervoor organiseerden we verschillende bijeenkomsten met inwoners, ondernemers, lokale stakeholders, vertegenwoordigers van (mede)overheden, belangenorganisaties en betrokken gebiedspartijen uit de gemeente en regio. Die input hebben we meegenomen bij het opstellen de visie op hoofdlijnen. In die visie op hoofdlijnen beschrijven we de gewenste ontwikkelrichting voor de fysieke leefomgeving van de gemeente Mook en Middelaar tot 2030, met een doorkijk naar 2040. Zoals de naam al zegt, beperkt die visie zich tot de belangrijkste hoofdzaken.

Terugkoppeling aan inwoners, ondernemers, belangengroepen en andere stakeholders

Op 20 juni 2024 is de concept visie op hoofdlijnen gepresenteerd aan de gemeenteraad tijdens een raadsinformatieavond (RIA). Om iedereen de gelegenheid te geven om kennis te nemen van de visie op hoofdlijnen, organiseerden wij daarnaast op 3 juli 2024 een gezamenlijke informatiebijeenkomst voor inwoners, ondernemers, belangengroepen en andere stakeholders. Deze informatiebijeenkomst vond plaats op de schoollocatie De Grote Lier in Molenhoek (van 19:00 uur tot 20:30 uur). Daarnaast werd er ook een livestream aangeboden van de bijeenkomst. Geinteresseerden konden dus ook online vanuit huis meekijken en luisteren.

Er waren circa 30 personen fysiek aanwezig bij de informatiebijeenkomst. Via de livestream waren 12 personen aanwezig. Na een korte introductie door wethouder Ton Herings volgde een toelichting op de visie op hoofdlijnen door Bureau Nieuwe Gracht. Daarna was er gelegenheid tot het stellen van vragen en het geven van reacties. De vragen en reacties die hierbij naar voren zijn gekomen, zijn gebundeld in dit verslag.

Vragen en reacties

Bij de ambitie op het gebied van toerisme en recreatie wordt gesproken over "de flank van de stuwwal". Wat wordt daar precies mee bedoeld?
De betekenis van het woord 'flank' is letterlijk zijkant. Wat hiermee wordt bedoeld is de landschappelijke overgangszone van de hoger gelegen stuwwal naar het lager gelegen rivierdal van de Maas.

Is het mogelijk om de presentatie online beschikbaar te maken?
De presentatie, zoals die op 20 juni 2024 aan de gemeenteraad (RIA) is gegeven, is online beschikbaar via de website van de raad (www.mookenmiddelaar.bestuurlijkeinformatie.nl).

De presentatie van 3 juli 2024 wijkt af van de presentatie van de visie op hoofdlijnen, zoals die op 20 juni 2024 aan de raad is toegelicht. Waarom is dat?
Er zijn inhoudelijk geen verschillen tussen beide presentaties. We hebben er wel voor gekozen om de presentatie iets in te korten zodat het verhaal meer 'publieksvriendelijk' kan worden toegelicht.

Zijn de gepresenteerde ambities financieel haalbaar?
De visie op hoofdlijnen bevat een globale uiteenzetting van de gemeentelijke ambities en richtinggevende hoofdkeuzes voor de fysieke leefomgeving van de gemeente in de (verre) toekomst. Een stip aan de horizon. Bij de verdere uitwerking van de ontwerp omgevingsvisie wordt een uitvoeringsparagraaf toegevoegd, waar nader wordt ingegaan op de uitvoerbaarheid en haalbaarheid van de voorstellen die in de omgevingsvisie worden beschreven.

Er worden zorgen geuit het onlangs gepresenteerde initiatief voor een recreatieplas/zandwinning aan de Maas. Deze ontwikkeling lijkt niet in overeenstemming te zijn met de geformuleerde ambities en keuzes die in de visie op hoofdlijnen worden beschreven.
Het initiatief was ten tijde van het opstellen van de visie op hoofdlijnen nog niet bekend. De omgevingsvisie vormt na vaststelling het integrale afwegingskader voor ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente. De samenhangende ambities en hoofdkeuzes (op het gebied van natuur en landschap, water, toerisme en recreatie, duurzaamheid, etc.), die in de omgevingsvisie worden uitgewerkt, vormen hierbij vanuit de gemeente belangrijke randvoorwaarden.

Is het mogelijk dat de kaarten die nog moeten worden opgesteld eerst aan de inwoners en stakeholders worden gepresenteerd, voordat ze in september met de gemeenteraad worden besproken?
Er is bewust gekozen voor een planproces, waarbij alle (deel)producten van de omgevingsvisie eerst aan de raad worden gepresenteerd (tijdens een raadsinformatieavond) en daarna openbaar worden gemaakt. Inwoners en stakeholders kunnen de RIA op 12 september 2024 bijwonen en dan kennis nemen van de kaarten. Bij de ter inzage legging van de ontwerp omgevingsvisie kan uiteraard gereageerd worden op de kaarten.

In het participatieproces van de omgevingsvisie is ervoor gekozen om inwoners en stakeholders te 'raadplegen'. Waarom is niet gekozen voor een hogere stap op de participatieladder?
In fase 1 is een participatieplan opgesteld en vastgesteld door de gemeenteraad. Daarin is gekozen voor de trede 'raadplegen'. We vinden het belangrijk om stakeholders en inwoners de ruimte te geven om mee te denken en te horen wat zij belangrijk vinden voor de toekomst van de gemeente Mook en Middelaar. Deze inbreng wordt meegenomen bij de vorming van de visie. De uiteindelijke besluitvorming over de omgevingsvisie ligt bij de gemeenteraad, waarbij de inbreng vanuit het participatieproces in de afweging van het besluit wordt meegewogen.

Waarom wordt bij de geformuleerde ambities niet aangegeven welke prioriteit aan het betreffende thema wordt gegeven door de invullers van de (online) enquête en de gemeentelijke organisatie (ambtelijk en bestuurlijk)?
In de visie op hoofdlijnen is aangegeven dat alle ambities in samenhang moeten worden beschouwd en allemaal van belang zijn voor een integrale ontwikkeling. Er is om die reden bewust voor gekozen om geen prioritering aan te geven.

Door enkele aanwezigen worden mogelijke inbreidingslocaties in de dorpskern van Molenhoek genoemd. Door bijvoorbeeld het gemeenschapshuis De Wieken en het medisch centrum te verhuizen naar de Onze-Lieve-Vrouw van Zeven Smartenkerk in de Stationsstraat komen die locaties vrij voor woningbouw.
In de omgevingsvisie worden geen specifieke inbreidingslocaties benoemd.

De gemeente Mook en Middelaar staat bekend om de aanwezige natuur, rust en ruimte. Hierbij past volgens enkele aanwezigen geen 'intensieve' recreatie. Er worden dan ook zorgen geuit over de grootte van de bedrijven in de "zone met hogere dynamiek" die in de visie op hoofdlijnen wordt benoemd. Er wordt voorgesteld om eerst te bekijken of het concentreren van intensieve vormen van recreatie en toerisme in de hogere dynamische zone aan de flank van de stuwwal wel wenselijk is.

Hoe gaat de gemeente om met nieuwe ontwikkelingen zolang de omgevingsvisie (nog) niet is vastgesteld?
Initiatieven worden getoetst aan de samenhangende ambities en hoofdkeuzes zoals die in de omgevingsvisie worden vastgelegd. De omgevingsvisie is echter alleen 'bindend' voor de gemeente zelf (zelfbindend). De omgevingsvisie bevat dus geen regels die juridisch bindend zijn voor inwoners en/of organisaties.

Aanwezigen vragen om in het vervolg vroegtijdig op de hoogte te worden gebracht van nieuwe plannen of ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente.

Aanwezigen vragen om in de omgevingsvisie duidelijk aan te geven hoe de inwoners en stakeholders bij de vervolgstappen en uitvoering van de omgevingsvisie worden betrokken.

Colofon

Het beeldverslag van de participatie voor de Omgevingsvisie Mook en Middelaar is in opdracht van de gemeente Mook en Middelaar opgesteld door Bureau Nieuwe Gracht en Citisens. Bij dit beeldverslag vormt de Onderzoeksrapportage van de inwonersconsultatie voor de Omgevingsvisie Mook en Middelaar (Citisens, 1 maart 2024) een losse bijlage.

Bureau Nieuwe Gracht

- Robert Arends
- Nadèche Westrus

Citisens

- Machteld Beekhuis
- Eva van Malsen

Utrecht, 29 augustus 2024

BUREAU NIEUWE GRACHT
stedenbouw & landschap

citisens